

Økonomiske resultater

Kommunens økonomi er fornuftig; men med budgetudfordringer på nogle områder – også i de kommende budgetår og på kort sigt behov for en opbremsning af forbruget

Kommunens økonomiske situation er fortsat fornuftig set i lyset af, at kommunen har en pæn kassebeholdning; men der er budgetudfordringer på nogle af de store velfærdsområder og på de specialiserede områder, hvor der ses en kontinuerlig vækst i udgifterne år for år. Det er derfor nødvendigt at holde skarpt fokus på økonomien hele vejen rundt og iværksætte tiltag, der kan medvirke til både en opbremsning i og finansiering af udgiftsudviklingen.

Kommunen har et udgiftsbehov, der ligger over landsgennemsnittet og et indtægtsgrundlag, der ligger under landsgennemsnittet. Det betyder, at sammensætningen af borgere i vores kommune gør, at vi samlet set tjener mindre og dermed betaler mindre i skat end landsgennemsnittet samtidig med, at vi som borgere samlet set har behov for kommunale ydelser over landsgennemsnittet.

Forskellen mellem udgiftsbehov og indtægtsgrundlag er blevet mindre fra 2021, hvor den nye udligningsreform er blevet indfaset. Det har givet Næstved Kommune en ekstra udligningsindtægt på 110 millioner kroner årligt. Den fulde effekt er indfaset i 2022. Det har naturligvis en betydning for den service, vi kan levere til kommunens borgere; men der er fortsat et økonomisk og styringsmæssigt pres grundet ubalancen mellem udgiftsbehov og indtægtsgrundlag og det ses tydeligt i de budgetudfordringer, der er på flere områder.

Derfor er der fortsat behov for en fokuseret økonomisk styring. Det forhenværende byråd vedtog i marts 2018 en økonomisk politik bestående af syv grundpiller, som fortsat er gældende:

- Overskud på den strukturelle drift på minimum 190 millioner kroner årligt
- Nedbringelse af den langfristede gæld med minimum 150 millioner kroner i denne byrådsperiode (2018-2021)
- Gennemsnitslikviditeten skal være på minimum 350 millioner kroner ved udgangen af denne byrådsperiode
- Anlægsniveauet skal være på minimum 130 millioner kroner om året
- Der skal fortsat arbejdes med optimering af kommunens driftsområder
- Der gives ikke ufinansierede tillægsbevillinger og udvalgene skal overholde budgetrammerne og fremlægge forslag til kompenserende besparelser ved budgetudfordringer på områderne
- Der arbejdes for at få et højere udskrivningsgrundlag og dermed flere skatteindtægter. Det skal blandt andet ske gennem salg af byggegrunde og flere tilflyttere.

Det er denne økonomiske politik, der har været og er grundlaget for økonomistyringen i kommunen. Den økonomiske politik er vigtig, idet en bæredygtig økonomi er fundamentet for en fortsat stabil drift og udvikling af kommunen.

Udover den økonomiske politik danner økonomistyringsretningslinjerne rammen for økonomistyringen i kommunen. Retningslinjerne beskriver blandt andet, at alle udvalg skal lægge et budget i balance og ved udsigt til budgetoverskridelser skal udvalget iværksætte tiltag, der sikrer, at budgettet for udvalget kan overholdes. Dette er ikke lykkedes på alle udvalgsområder i 2022.

I tabellen nedenfor kan Næstved Kommunes resultat for 2022 ses.

Næstved Kommunes resultat for 2022

Opstillingen er lavet i forhold til, om beløbet går ind eller ud af kassen. Derfor betyder + indtægter og - udgifter.

Resultatopgørelse 1.000 kr.	Oprindeligt budget 2022	Korrigeret budget 2022	Regnskab 2022	Afvigelse opr. budget	Afvigelse korr. budget
Driftsindtægter					
Skat/tilskud udligning	5.788.414	5.805.167	5.797.146	8.732	-8.021
Nettodriftsudgifter (ekskl. forsyning og ældreboliger)					
Serviceudgifter	-3.736.700	-3.901.924	-3.803.605	-66.904	98.320
Overførselsudgifter	-1.287.619	-1.238.336	-1.264.200	23.419	-25.864
Forsikrede ledige	-146.975	-120.486	-126.692	20.283	-6.206
Aktivitetsbestemt medfinansiering	-369.400	-363.782	-365.640	3.760	-1.858
Den centrale refusionsordning	42.756	44.813	62.819	20.063	18.006
Nettodriftsudgifter i alt	-5.497.938	-5.579.715	-5.497.317	621	82.398
Renter (ekskl. ældreboliger)	-6.469	-6.469	-3.627	2.842	2.842
Resultat af ordinær drift	284.007	218.983	296.201	12.195	77.219
Nettoanlægsudgifter (ekskl. forsyning og ældreboliger)					
Øvrig anlæg	-162.803	-308.511	-107.718	55.085	200.793
Anlæg i alt	-162.803	-308.511	-107.718	55.085	200.793
Resultat af skattefinansierede område	121.204	-89.528	188.484	67.280	278.012
Optagne lån	22.750	27.250	30.477	7.727	3.227
Afdrag på langfristet gæld (ekskl. ældreboliger)	-89.578	-89.578	-83.356	6.222	6.222
Øvrige finansforskydninger	-15.146	-64.511	-76.036	-60.890	-11.525
Samlet balance på det skattefinansierede område	39.230	-216.367	59.568	20.338	275.936
Resultat af det brugerfinansierede område	8.786	3.684	13.418	4.632	9.734
Resultat af Ældreboliger	-263	-263	-4.072	-3.808	-3.808
Resultat i alt	47.753	-212.946	68.915	21.162	281.861

Kolonne A-C: +=indtægt, -=udgift

Kolonne D-E: +=overskud, -=underskud

Næstved Kommune har overskud på 296,2 millioner kroner på driften

Næstved Kommune kom ud af 2022 med et overskud på den ordinære drift på 296,2 millioner kroner mod et budgetteret overskud på 284,0 millioner kroner. Resultatet opfylder dermed Byrådets mål om et overskud på den ordinære drift på minimum 190 millioner kroner.

Ordinær drift er resultatet af kommunens skatte-, tilskud/udlignings- samt driftsindtægter og refusioner fratrukket kommunens samlede driftsudgifter til f.eks. skoler, daginstitutioner, ældre, handicappede, arbejdsmarked, sundhed, veje, miljø, administration mv.

Det ordinære driftsresultat er 12,2 millioner kroner bedre end det oprindelige budget og 77,2 millioner kroner bedre end det korrigerede budget.

Hovedårsagen til det forbedrede driftsresultat i forhold til oprindeligt budgetteret er primært, at kommunen har haft væsentligt lavere udgifter til både overførsler og forsikrede ledige end det oprindelige budget. Derudover har kommunen fået væsentlig højere indtægter fra den centrale refusionsordning. Til gengæld har kommunen haft væsentligt højere serviceudgifter end oprindeligt budgetteret.

Det skal bemærkes, at kommunens udgifter til arbejdsmarkedsområdet (overførsler og forsikrede ledige) er blevet reguleret fra staten, hvor kommunen har afleveret cirka 100 millioner kroner i bloktilskud i forbindelse med midtvejsreguleringen af kommunernes udgifter til området, som følge af langt bedre konjunkturer end ved budgetlægningen for 2022. Denne regulering slår ikke igennem på det oprindelige budget. I forhold til det korrigerede budget, er der et underskud på arbejdsmarkedsområdet på 14 millioner kroner.

Serviceudgifterne ligger over det budgetterede – dog ikke forventning om sanktion

Budgettet for 2022 var vedtaget med serviceudgifter på 3.736,7 millioner kroner. Serviceudgifterne har i regnskabet været på 3.803,6 millioner kroner, hvilket er et realiseret underskud på serviceudgifter på 66,9 millioner kroner i forhold til oprindeligt budget. Underskuddet skyldes primært pris- og lønudvikling, coronaudgifter samt Ukraineudgifter; men også et stort underskud på Socialudvalgets område.

Hvis kommunerne under ét overskrider den samlede ramme på serviceudgifter, vil alle kommuner blive trukket forholdsmæssigt i bloktilskud året efter i den kollektive straf. Derfor har alle kommuner en fælles interesse i samlet at overholde denne ramme. Herudover vil de kommuner, der overskrider serviceudgifterne ligeledes blive ramt af en individuel straf. Serviceudgifter er de samlede nettodriftsudgifter eksklusive udgifter til f.eks. arbejdsmarkedsoverførsler og aktivitetsbestemt medfinansiering af sygehus- og sundhedsvæsenet samt indtægter fra den centrale refusionsordning.

Kommunernes foreløbige regnskab viser, at kommunerne i 2022 overskred den samlede serviceramme med 1,15 milliarder kroner, hvoraf 1 milliard skyldes pris- og lønudviklingen og resten må forventes at udgøre Ukraine- og coronakompensation. Serviceoverskridelsen på 1,15 milliarder kroner på landsplan svarer til en overskridelse i Næstved Kommune på cirka 17 millioner kroner. Såfremt kommunerne sanktioneres for overskridelsen på service, vil der blive udregnet præcist, hvor meget Næstved Kommune skal modregnes i bloktilskud. Der er dog en forventning om, at der ikke vil ske regulering, da overskridelsen kan forklares med pris- og lønstigninger samt corona- og Ukraineudgifter. På anlægsområdet er der brugt omkring 1,7 milliarder kroner mere end aftalt med regeringen. Der er ikke en automatisk sanktion på anlægsregnskabet. Det vil i givet fald skulle besluttes konkret i folketinget.

Stort underskud på Socialudvalgets område

Som beskrevet ovenfor har kommunen haft væsentligt højere serviceudgifter end oprindeligt budgetteret. Det skyldes blandt andet, at Socialudvalget kommer ud af regnskabsåret med et underskud på 28,3 millioner kroner samlet på fagområderne handicap, psykiatri og ældre. Det fordeler sig med underskud på 23,9 millioner kroner på fagområderne og underskud på 4,4 millioner kroner på virksomhederne (før korrektion for demografi).

I forbindelse med driftsoverførelsessagen fra 2022 til 2023 bliver fagområdets underskud dækket ind ved, at andre områder ikke får det fulde overskud overført; men at overskuddet i stedet går til at medfinansiere underskuddet på Socialudvalget. Samtidig er der en del af overskuddet på Socialudvalgets virksomheder, der medgår til at finansiere underskuddet på fagområdet.

Budgetudfordringerne på Socialudvalgets område fortsætter ind i 2023 og frem og der er derfor primo 2023 iværksat tiltag og besluttet besparelser, der skal være med til dels at bremse udgiftsvæksten på udvalgets område og dels dække de ventede budgetudfordringer.

Der er også konstateret budgetudfordringer på Børne- og Uddannelsesudvalgets områder i 2023. Udvalget skal ligeledes beslutte kompenserende besparelser for at dække budgetudfordringerne. Herudover viser den første budgetkontrol i 2023, at der er behov for en generel opbremsning af forbruget i kommunen for at undgå en stor overskridelse af serviceudgifterne.

Corona- og Ukraineudgifter er dækket med 100 %

Næstved Kommune har i 2022 modtaget 9,0 millioner kroner til at dække coronaudgifter i 2022. De coronarelaterede udgifter svarer nogenlunde til den modtagne kompensation fra staten. Det er primært ældreområdet, der har afholdt udgifter pga. corona i 2022. Udgifterne har været på testning af personale, øget sygefravær og flere visiterede timer. Ældreområdet har haft coronarelaterede udgifter for cirka 1 million kroner mere, end de er kompenseret.

Regeringen besluttede i efteråret, at kommunerne samlet set skulle have dækket Ukraineudgifterne. Derfor har Næstved Kommune i 2022 dækket alle områders udgifter i relation til Ukrainske flygtninge med 100 %. Der har primært været udgifter til boligindplacering, dagpasning, skole samt diverse ydelser. Kompensationen fra staten har dog været noget i underkanten i forhold til de vurderede udgifter. Alle områder har fået dækket udgifter relateret til Ukraine fra en tværgående pulje under Økonomiudvalget.

Der er ikke foretaget nogen revurdering af corona- eller Ukrainekompensationen i forbindelse med regnskabsafslutningen.

Kommunen har gennemført anlæg for 107,7 millioner kroner

De samlede anlægsudgifter er med 107,7 millioner kroner i 2022 væsentligt lavere end det oprindeligt budgetterede anlægsniveau på 162,8 millioner kroner.

Der er i marts 2022 overført uforbrugte anlægsmidler fra budget 2021 til budget 2022 og givet bevillingsændringer ved årets budgetkontroller, så det korrigerede budget for 2022 udgør 308,5 millioner kroner. Der er dermed brugt 200,8 millioner kroner mindre end det korrigerede budget. Det skyldes primært udskudte projekter, som bl.a. nye vand- og svømmefaciliteter, ny daginstitution, byggemodning og nye almene ældreboliger. Der er fortsat store anlægsoverførsler fra 2022 til 2023.

Kommunen har haft renteudgifter på 3,6 millioner kroner

Der var oprindeligt budgetteret med nettorenteudgifter på 6,5 millioner kroner. Der har været afholdt nettorenteudgifter for 3,6 millioner kroner og dermed har kommunen betalt 2,8 millioner kroner mindre i rente end oprindeligt budgetteret.

Gennemsnitslikviditeten udgør 719 millioner kroner ved udgangen af 2022 – den forventes at falde i både 2023 og 2024

Ses alle udgifter og indtægter under ét, kan Næstved Kommunes resultat for 2022 opgøres til et overskud/ændring af likviditeten på 68,9 millioner kroner mod et oprindeligt budgetteret overskud på 47,8 millioner kroner. Regnskabsresultatet er dermed 21,1 millioner kroner bedre end oprindeligt budgetteret. Det skyldes primært, at kommunen har fået flere indtægter fra skatter og tilskud/udligning samt på optagne lån på samlet 16,5 millioner kroner mere end oprindeligt budgetteret. Derudover har der været færre udgifter end oprindeligt budgetteret til anlæg på 55,1 millioner kroner samt til renter og afdrag på samlet 9,1 millioner kroner. Modsat er øvrige finansforskydninger reduceret med 60,9 millioner kroner.

Den faktiske kassebeholdning pr. 31. december 2022 blev 323,8 millioner kroner.

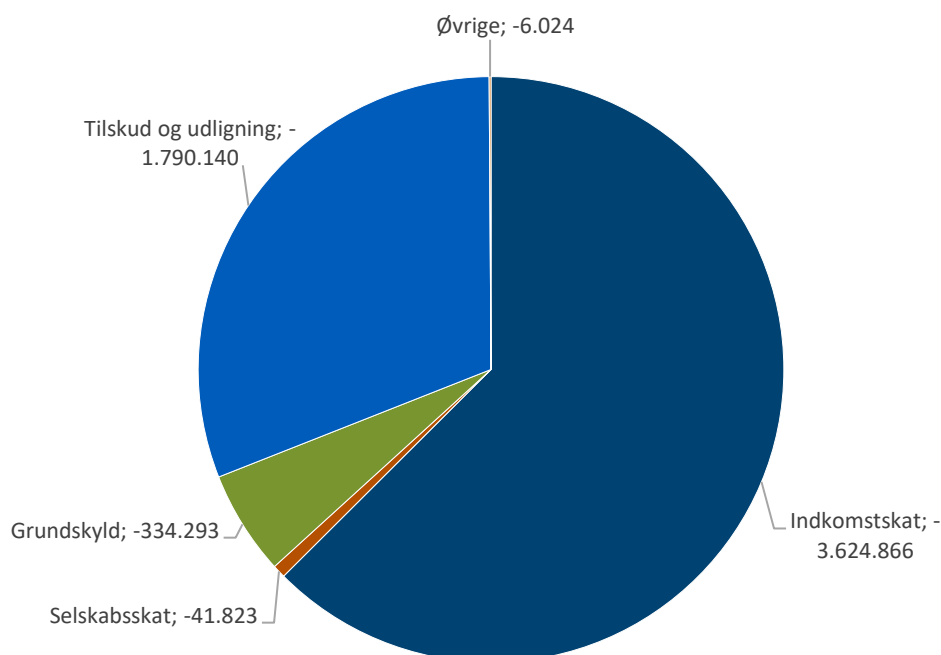
Kommunens gennemsnitslikviditet var på 719 millioner kroner ved udgangen af 2022. Det er en pæn høj kassebeholdning, som primært skal bruges til at dække de store overskud på cirka 278 millioner kroner, der budgetmæssigt er overført fra 2022 til 2023 på drift og anlæg. Det betyder samtidig, at kassebeholdningen ligger langt over byrådets økonomiske mål om en gennemsnitslikviditet på minimum 350 millioner kroner.

Den første budgetkontrol i 2023 peger på, at gennemsnitslikviditeten forventes at falde til ca. 600 millioner kroner ved udgangen af 2023 og den forventes at falde yderligere i 2024.

Hvor kommer pengene fra?

Næstved Kommunes indtægter består af henholdsvis finansieringsindtægter samt drifts- og anlægsindtægter. Finansieringsindtægterne er skatteindtægter som indkomstskat, selskabsskat og ejendomsskat samt indtægter fra tilskuds- og udligningsordninger. Drifts- og anlægsindtægter er blandt andet brugerbetaling for dagtilbudspladser, entreindtægter fra svømmehaller, betaling for kurser, salg af bygninger og ikke mindst refusioner fra staten, som eksempelvis dækker en del af udgiften til førtidspension, kontanthjælp og dagpenge til forsikrede ledige. Endelig har kommunen renteindtægter.

Næstved Kommunes finansieringsindtægter 2022, 1.000 kroner

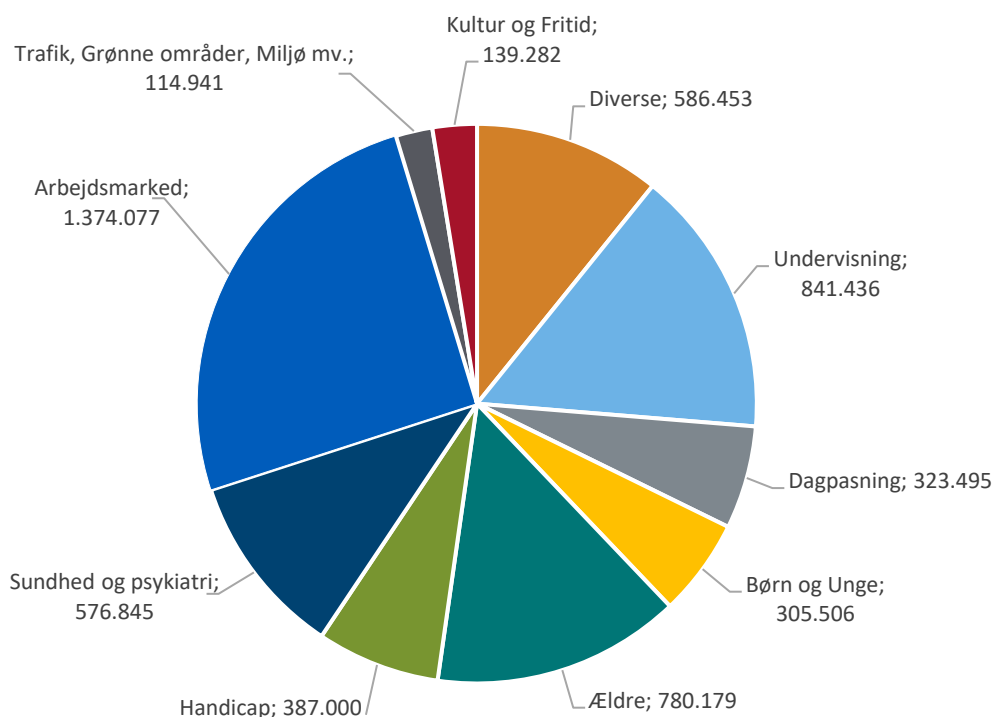
Diagrammet ovenfor viser, at kommunens finansieringsindtægter primært kommer fra indkomstskatter, som udgør 62,5 % af finansieringsindtægterne, mens tilskud og udligning udgør 30,9 % af finansieringsindtægterne. Resten af indtægterne stammer fra grundskyld, selskabsskat og øvrige finansieringsindtægter, svarende til 6,6 %.

Hvad bliver pengene brugt til?

Næstved Kommunes udgifter består af driftsudgifter og anlægsudgifter. Driftsudgifterne indeholder blandt andet udgifter til overførsler og udgifter til opretholdelse og udvikling af de serviceydelser, kommunen tilbyder borgerne, som eksempelvis dagtilbud, ældrepleje, genoptræning, undervisning i folkeskolen med videre. Anlægsudgifter består af udgifter til vedligeholdelse og forbedring af kommunens ejendomme, veje og naturområder, anskaffelse af nyt materiel, nyopførelse af bygninger eller anlæg af veje. Endelig har kommunen også renteudgifter.

I Næstved Kommunes regnskab indgår også forsyningsområdet, der sørger for renovation. Forsyningsområdet er udskilt fra kommunens øvrige aktiviteter, fordi det drives i et "hvile-i-sig-selv princip". Det betyder, at kommunen ikke på lang sigt må skabe over- eller underskud ved driften af forsyningsområdet, men kun opkræve borgerne, hvad der svarer til de udgifter, der afholdes ved renovationsopgaven. Der skelnes derfor i regnskabet mellem skattefinansierede aktiviteter og forsyningsområdet.

Næstved Kommunes nettodriftsudgifter 2022, 1.000 kroner

Note: Diverse er en samlet opgørelse for Politikere, IT, Administration, Tværgående puljer samt Jord og Bygninger. Nettodriftsudgifter er inkl. forsyningsområdet med en udgift på 11,752 millioner kroner

Diagrammet viser de enkelte områders nettodriftsudgifter for 2022, hvilket vil sige, at det er lavet på baggrund af driftsudgifter og -indtægter inklusive refusion fra staten.

Ud over nettodriftsudgifterne har kommunen haft nettoanlægsudgifter samt udgifter til afdrag og renter på lån.

Uddybende bemærkninger til de enkelte områder kan læses i afsnittet "Specielle bemærkninger" i bilagssamlingen til regnskabet på naestved.dk.

Hvad sker der, hvis der er overskud eller underskud på et område?

Overordnet er der en forventning om, at de budgetter, der er afsat til de enkelte områder, bliver overholdt. Alligevel er der ofte enten et overskud eller et underskud på de forskellige områder.

Driftsbudgetterne bliver tildelt som henholdsvis virksomhedsrammer og driftsbudgetter til fagområderne. En virksomhedsramme er det budget, hver enkelt af kommunens virksomheder (f.eks. et bo- og naboskab, en skole, et ældrecenter mv.) bliver givet ved budgetårets start. Et driftsbudget til fagområdet er budget til et område, der går på tværs af virksomheder som fx anbringelser af børn og unge eller fællesudgifter på dagtilbuds- og skoleområdet. På virksomhederne overføres overskud på op til 2 % af budgettet som hovedregel til næste budgetår, hvor det kan anvendes, mens et underskud fuldt ud bliver overført til næste budgetår, hvor det skal afdrages helt eller delvist.

Overskud på driftsbudgetter på fagområderne kan overføres til året efter. Der er dog ingen automatik i overførsel af overskud. I tilfælde af, at der bevilges overført et overskud skal udvalget som hovedregel afsætte beløbet som bufferpulje til at imødegå underskud på udvalgets område. Er der minimale usikkerheder på udvalgets område, kan beløbet disponeres, dvs. at der kan sættes nye aktiviteter i gang.

Der kan som hovedregel hverken overføres over- eller underskud på aktivitetsbestemt medfinansiering af sundhedsudgifter og arbejdsmarkedsområdet.

Det er Byrådet, der træffer endelig beslutning om overførsel af underskud og overskud til næste år.